

DOMOVINA

Oglasil:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpča mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Šodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za cele „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Potkova številka mesečno 1 K, četrletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Najnovejše vesti.

Kriza.

LDU Beograd, 14. avgusta. Danes od 11. do 13½ ure so se sestali ministri parlamentarne zajednice v kabinetu ministrskega predsednika doktorja Vesniča. Dr. Vesnić je obrazložil situacijo ter apeliral na prisotne, naj pristanejo na točke sporazuma, ki se je sklenil pri zadnjem sestanku. Dr. Mate Drinković in dr. Ivica Kovačević sta v imenu Narodnega kluba izjavila, da bosta dala končno veljavno izjavo precej, ko to sklenejo člani njihovih klubov. Sestanek Narodnega kluba se vrši jutri.

LDU Beograd, 14. avgusta. Jugoslovanski klub je javil ministrskemu predsedniku, da je pripravljen podpisati zapisnik sporazuma po svojem zastopniku, ministru dr. Korošču. — Narodni klub se protivi povišanju železniških tarif za 200 %.

LDU Beograd, 14. avgusta. Včeraj so imeli posamezni klubi parlamentarne in demokratske zajednice sejo, na kateri so razpravljali o sestavi koncentracijske vlade. Politični krogi trdijo, da bo trajalo še nekoliko dni, da se poslanci končno veljavno zedinijo; upajo, da incident z Narodnim klubom, odnosno zaradi pisanja demokratskih listov proti Drinkoviću ne bo imel posebnega vpliva, tako da se bodo izravnale vse težkoče.

Minister dr. Beneš v Beogradu.

LDU Beograd, 14. avgusta. Semkaj je dospel dr. Edvard Beneš, češkoslovaški minister za zunanje zadeve. Doznajajo, da bo regent Aleksander priredil jutri gala-dine v čast visokemu gostu.

Dunaj, 16. avgusta. (Izv. por.) „Neues Wiener Tagblatt“ priobčuje vest, da sestanki dr. Rennerja z Benešem in Beneševu potovanje v Beograd, kjer se sestane tudi s Take Joneskom, ni slučajno, marveč da hočejo Češka, Jugoslavija, Rumunija in Avstrija skleniti zvezo, ki naj bi bila več, kakor takozvana mala ententa, o kateri se je pisalo prejšnji teden. Vse štiri države naj bi si medsebojno jamčile svoje posestno stanje, se branile proti morebitnemu napadu boljševikov, kakor tudi proti Madžom, če bi Madžari pod pretvezo, da gredo proti boljševikom, nadaljevali svoja oboroževanja in ogrožali katerokoli imenovanih uniranih držav. Končno bi ta zveza morala preprečiti povratek Habsburžanov na madžarski prestol in bi tudi sicer delala na uničenje karlistovske propagande. V slučaju oboroženega konflikta, bi bila Nemška Avstrija oproščena udeležbe z vojaštvom, morala bi pa dati na razpolago vso svojo industrijo. Končno ima zveza tudi namen, obnoviti ožje gospodarske stike med štirimi državami. Za pričetek bi si vse štiri države druga drugi priznale medsebojno največje carinsko pogodovanje in svobodni tranzit.

Pogodnosti učiteljem.

LDU Beograd, 15. avgusta. Ministrstvo prosvete je izdalo pravila za polaganje praktičnih učiteljskih izpitov. Potemtakem bodo zamogli učitelji, ki vsled vojne niso mogli položiti izpitov, položiti iste v decembru t. l.

Mir z Avstrijo.

LDU Beograd, 14. avgusta. Z ozirom na to, da je mirovna pogodba ratificirana, je kraljeva vlada ustanovila na Dunaju poslaništvo in imenovala za opravnika dr. Miroslava Jankovića, ki

je svoje poverilno pismo izročil nemškoavstrijskemu tajniku za zunanje zadeve, dr. Rennerju.

LDU Beograd, 14. avgusta. Po členu 184. St. Germainске mirovne pogodbe nam mora Avstrija vrniti vse predmete, ki so jih Avstrijci za časa okupacije odnesli iz Srbije in ki se še dajo identificirati. Da bi se moglo to izvesti, je predlagal izvrševalni odsek za mednarodne pogodbe, da se otvori na Dunaju urad, sličen belgiskemu in francoskemu v Wiesbadenu, ki bo delal na to, da se nam vrnejo omenjeni predmeti.

Rusko-poljska vojna.

LDU Varšava, 14. avgusta. (Presburo Beograd). Poljski parlamentarji so se dne 12. t. m. vrnili s fronte. Sporazumeli so se z zastopniki sovjetske vlade glede sestanka delegatov v svrhu pogajanj za premirje in mir v Minsku. Poljsko delegacijo tvorijo: državni podtajnik Dombrovski in Vroblevski ter zastopniki parlamenta in generalnega štaba. Delegati bodo prekoračili fronto dne 14. t. m. zjutraj. Časnikarjem je vstop dovoljen.

Berlin, 16. avgusta. (Izv. por.) Po 15urni borbi so Rusi včeraj zavzeli Soldau. Tudi so napredovali že preko ceste iz Mlave v Czielum. Poljski župan in mestni staroste so pobegnili. Prejšnji mestni župan je ruskega divizionarja pozdravil kot rešitelja iz neznošne strahovlade prejšnjih tednov. Ruski poveljnik Ponobelov je izjavil, da t. zv. zapadne Pruske ne izroči drugemu, kakor Nemčiji, h kateri ta zemlja pripada, ker je prebivalstvo popolnoma nemško. Dal je nabiti tudi razglas, po katerem dobi mesto Soldau svojo lastno samoupravo pod edinim pogojem, da ne sme priti noben Poljak v mestni svet. Razen tega je izjavil, da Rusija nikdar ni priznala versailleske pogodbe in da bo Nemčija vsekakor ostala strogo nevtralna. Prvo dnevno povelje novega ruskega zapovednika pravi, da nočejo Rusi uvesti cenzure za časopisje, da je civilno prebivalstvo do desete ure zvečer popolnoma prosto v vseh svojih korakih, ter končno grozi s smrtno kaznijo Rusom in Nemcem, ravnotako vojaštvu za vsak slučaj rop, požiga ali posilstva. Ruske divizije korakajo v smeri Eylan-Torunj-Poznanj zapadno Varšave.

Pariz, 16. avgusta. (Izv. por.) Rumunsko časopisje poroča, da je prispela v Bukarešt ruska nota s predlogi glede splošne ureditve razmer med Rusijo in Rumunijo. Istočasno se poroča, da je bila Rumunija iz Londona in Pariza povabljen, da se udeleži vojaške akcije proti Rusiji.

Naši odnošaji z Nemčijo.

LDU Beograd, 15. avgusta. (Uradno.) Ko smo točno plačali naročene avtomobile in oskorne železniške vozove berlinskemu trgovskemu društvu, je omenjeno društvo ponudilo finančnemu ministru naše kraljevine brezobvezni kredit za en milijon mark. V razgovoru z našim berlinskim poslanikom Vintrovičem je izjavil Fürstenberg, ravnatelj velike berlinske banke, da moremo računati tudi nanj, ako bo šlo za večje vsote, ker Nemčija goji simpatije proti nam vsled korektnih odnošajev z njo v finančnem oziru.

Na razpotju.

Uradna in neuradna Italija je začela igrati nevarno igro; ne mislimo tu na njena nasilja v zasedenem ozemlju, ne mislimo tu D' Annunzijeve avanture na Reki in vedna izzivanja v Dalma-

ciji, to je že tako znano in navadno, da ne prebudi v nas samo zaničevanja do degeneriranih predstavnikov Italije, ampak nas tudi in vedno bolj potrjuje v misli, da tako ne gre dalje!

Ali v zadnjih dnevih poskuša Italija na vse mogoče načine, da nas izzove in dovede do skrajnosti. Vse to njeno početje je prav italijansko in zahrbtno, kakor je vsa njena politika; hoče nas okleniti s trdno verigo sovražnikov, ker samo na ta način upa, da nas bo mogla zadržati, da ne zakličemo nekega dne svoj odločni: dosti!

Ententa je poslala v plebiscitne cone svojo komisijo, ki je v nji tudi delegat Italije, a ta italijanski princ misli, da sestoji njegova naloga samo v tem, da s pomočjo Nemcev spletkari proti naši državi. Koroški Nemci si leže v debelem objemu s tem čednim zastopnikom Italije in zdaj so lepo po njegovem narekovanju napisali ententi prošnjo, da naj zasede s svojimi četami plebiscitno ozemlje, seveda bi Italija, kakor prva in najbližja sosedica, dobila to častno nalogo, da zasede našo zemljo! Kako bi potem izpadlo glasovanje, to si lahko predstavljamo!

Kakor je smešna in obenem predrzna ta zahteva, tako mora v nas vzbuditi skrajni odpor. Zato se nam zdi, da je dovolj slepomišenja, da je treba enkrat izpregovoriti odločno besedo.

„Zakaj smo do sedaj popuščali, zakaj nismo stali vedno na braniku svojih pravic?“

Ako to vprašanje naslovimo na Beograd, dobimo pobožen odgovor: „ne moremo, ne smemo, mi smo zavezni in moramo poslušati entento!“

Kaj pa je pravzaprav ta ententa? Kdo je ta sila, ki jo moramo poslušati.

Entente danes niti na papirju ni več, to kar je ostalo od nje, leži danes v prahu pred nastopajočo in prebujeno Rusijo! In na ta prazen strah, ki je znotraj votel, zunaj ga pa nič ni, naj se oziramo mi in zopet samo mi! Ali naj ubogamo entento, ono entento, ki do danes ni sklenila niti enega odloka, ki bi bil nam v korist, ki je podpirala Rumune, da so nam vzeli del Banata, ki je podpirala Madžare, da dobe Baranjo z Bajo in Pečujem, ki nam je vzela Ziljsko dolino, Radgono in Špilje, ki molče gleda, kako so Italijani zaslužili sto- in stotisoče našega naroda, ki nad njim uganjajo svoje zločine dvatisočletne kulture, ali naj poslušamo ono entento, ki molče gleda intrige Italijanov v Albaniji, ki pošilja na naša tla roparske tolpe plenit in morit!

To entento, te „zavezničke“ naj mar poslušamo?

Pred odločilnimi momenti stojimo danes, ruski narod zmagonosno koraka proti zapadu, ni njemu do osvajanj, on hoče samo popraviti krivice, ki jih je ententa prizadejala narodom, borba proti Versailleski, St. Germainski mirovni pogodbi, je današnji pohod Rusije!

In mi naj branimo, mi naj se zavzemamo in nazadnje še poslušamo to entento?

Mi smo danes na razpotju, a odločitev ni težka!

Kdo bo šel za ono antanto, ki nas je doslej le bičala, jemala nam to, kar je bilo našega in metala v žrela stoletnim sovražnikom! Takega človeka v vsi naši državi ni!

Zato odvrnimo oči od zapada, kjer smo doživeli toliko razočaranja, obrnimo svoje oči proti vzhodu, tja, odkoder smo že davno pričakovali rešitve in svobode. . . Prerोजना stopa danes Rusija zopet na plan, samo nji moremo še zaupati!

Za to pa kličemo merodajnim krogom:

Ko vam antanta zopet zapreti, ko vam hoče zopet izsiliti nova popuščanja, stojte nepremično in ponosno, a s svojo roko pokažite proti vzhodu in recite: „Ura obračuna se bliža“!

V zadnjem in odločilnem trenutku kličemo Beogradu:

Naša zunanja politika naj se zopet vrne na ona pota, ki jih je hodila poprej, ko še nismo poznali črne nevaležnosti antante in „zaveznikov“!

Jugoslavija in podonavska konfederacija.

V Beograd je prispel češkoslovaški minister za vnana dela dr. Beneš. Njegovemu obisku pripisuje se velika politična važnost. Skoraj gotovo je obisk v zvezi s skupnim nastopom in odporom proti osnovi podonavske zveze, kakor se jo želi antanta.

Še predno je odpotoval v Beograd imel je dr. Beneš z nekim avstrijskim novinarjem razgovor, v katerem se je med drugim dotaknil tudi vprašanja podonavske konfederacije. Iz Beneševih izjav je razvidno, da se so izjalovili vsi načrti podonavske konfederacije vsled odločnega odpora Čehov. Dr. Beneš je izjavil: Popolnoma nemogoče je, da se med temi danes tako različnimi državami ki so nastale na ruševinah avstro-ogrške monarhije, upostavi kakoršnakoli konfederacija. V prejšnjih časih je absolutistična ideja držala skupaj narode stare monarhije. Namesto absolutistične ideje postavila se je danes demokratska ideja. A baš ta nova ideja ne vabi nove države na konfederacijo. Nasprotno! Razen Avstrije vsi odklanjajo tudi le misel na njo, tako Čehoslovaki, kakor Jugoslovani, Poljaki in Rumuni. Moralo bi se s silo spremeniti mišljenja vseh teh narodov, a to je nemogoče. A če bi tudi katera izmed novih držav hotela narodom proti njihovi volji vsiliti to novo obliko stare Avstrije, bi ne imela nikakih sredstev, da to izvede. Podonavska konfederacija je torej nemogoča. V tem oziru naj se nikdo ne vdaja iluzijam. Tudi v krilu antante vodile so se o tem bolj teoretične, kakor praktične diskusije. Da bi se svobodnim državam, kakor so Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunija hotelo vsiliti tak režim, to je zastarela ideja, ki je pač mogla veljati v predvojnih časih, danes pa ne več. Med vsemi narodi vlada globoko nasprotstvo proti tej konfederaciji, ki v nobenem oziru na računa z današnjim političnim položajem. Vendar pa to ne izključuje, da bi še med novimi narodnimi državami ne razvili celo prav prijateljski odnosi in iskreno zblizanje. Odvisni smo eden od drugega, a potrebno je, da se poišče kaka nova koncepcija za te odnose, koncepcija, ki odgovarja današnjim čustvom in različnim interesom teh narodov. Naloga nas vseh je, da resno in lojalno delujemo na to. Vsaj pri Čehoslovakih obstoji za to mnogo dobre volje“.

Da tvori vprašanje podonavske konfederacije važno točko beogradskih diplomatskih razgovorov, potrjuje nam tudi poročilo češkoslovaškega dopisnega urada, objavljeno v švicarskem časopisu. Omenjeno poročilo pravi: Osnova podonavske konfederacije je prva etapa za upostavljenje hasburške dinastije in za zopetno vstajenje hasburškega cesarstva. Novinarji, kakor tudi agencija „Agence centrale“ se trudijo, da izbude za to idejo naklonjenost in simpatijo v Švici in v antantnih državah. Nasproti tej propagandi je treba označiti stališče, ki ga zastopajo države, nastale iz bivše monarhije. Niti Čehoslovaška, niti Jugoslavija in Rumunija ne žele niti najmanj, da se zavoljo podonavske konfederacije odrečejo drago odkupljeni neodvisnosti. Jasno je, da bi ta konfederacija postala orodje za monarhistične tendence in militaristične težnje.“

Češkoslovaški dopisni urad zaključuje svoje poročilo z zanimivo objavo, da so češkoslovaška republika, Jugoslavija in Rumunija, ki imajo solidarne interese, sklenile medsebojno zvezo, tako imenovano „malo antanto“, ki se bo vkljub prijateljstvu nasproti antanti z vsemi močmi upirala vsaki težnji, katere javen ali tajen cilj bi bila upostava avstro-ogrške monarhije v katerikoli obliki.

Dopisi.

Iz Brezovice pri Ljubljani. Včeraj je naš kaplan Kovačič raz lece naznanil, katere device so pri njemu vzele patent na devištvo. Zanimivo je, da je število patentiranih devic zelo padlo. Iz Dragomerja n. pr. sta vpisani med devicami le še Poljanska Franca in pa Rusova Pavla.

Iz Šmarja pri Jelšah. Podružnica splošne organizacije vojnih invalidov v Šmarji p. Jel. se iskreno zahvaljuje vsem, ki so se dne 8. avgusta t. l. udeležili njih igre in veselice, ali sploh vposlali vstopnino. Enako se zahvaljujemo šmarskim

pevcem Sokolskega odseka, ki so resnično le iz naklonjenosti do invalidov brezplačno sodelovali ter s tem pripomogli k lepemu uspehu. Čisti dobiček te prireditve je bil namenjen v razdelitev najpotrebnejšim vojnim pohabljenecem. Zaradi tega se še posebej zahvaljujemo vsem, ki smo jim poslali posebno povabila, pa žali Bog nimajo toliko sočutja do vojnih trpinov, da bi nam bili vsaj vstopnino poslali. To so večihoma sami takšni, ki so bili celo vojsko lepo doma v zavetju in nakladali skupaj vojne dobičke, a sedaj pa so pozabili, da so invalidi tiste žrtve, ki so prelivali kri, ter izgubili svoje ude in zdravje med tem ko je marsikateri tukaj imenovani postal bogat. Upamo pa, da pride čas ko se bodo vsi ti na vojne invalide zopet spomnili. Največ sočutja do invalidov pa so to pot pokazali šmarski klerikalci, katerih voditelji so seveda večinoma povsod le duhovniki. Kljub temu, da vsi dobro vedo, da je naša organizacija politično nepristranska, nam nobeden teh dobrosrčnežev ni poslal niti vinarja vstopnine. Takšni so torej danes duhovniki nasproti invalidom; ali pogledimo nekoliko nazaj v vojni čas, kako so znali takrat govoriti raz prižnice od svetih vojsk, od pridnega podpisovanja vojnih posojil in kako sveta dolžnost vsakega vojaka je, da se hrabro bojuje. A danes, ko so vojne žrtve invalidi tukaj, pa ne slišimo nikdar, da bi oznanili s prižnice ali omenili na kakšnem političnem shodu, naj bi se kaj darovalo za invalide, pač pa smo že večkrat slišali, da se je oznanilo, da se bodo po maši pobirali mili darovi za papeža, ki je seveda milih darov bolj potreben, kakor pa vojni trpini? Zalostni slučaj: duhovniki in njih klerikalna stranka bi po pravici morali biti invalidom najbolj naklonjeni, a na naše veliko razočaranje nam je ta stranka pravice, tako jo namreč nazivajo duhovniki sami, najbolj nasprotna. Le tako naprej, v kratkem bodele slepce še enkrat preslepili tako, da bodo vsi izpregledali in videli, kako svetlo sonce v resnici sveti. — *Podružniški invalidski odbor.*

Radomlje. Povodom svoje poroke je daroval g. Pepko Kosmač radomeljskemu Sokolu 50 kron, g. Rudolf Lenček pa se je v veseli družbi spomnil našega Sokola s poklonitvijo 20 kron. Posnemanja vredno! — Kljub najljutejšim napadom in zahrbtnim spletkarjenjem naših nasprotnikov, dviga ponosno svoje peruti naš Sokol, trdno si v svesti svoje končne zmage, z nasmehom motreč zadnje zaletavanje zagrizenih muh in druge temne golazni. Rujejo, sanjajo, kujejo — a skovali si bodo nož, ki jim sam s svojo ostrino zada smrtni bodljaj.

Iz Trebelnega. Res neverjetno, kaj pride vse na naši prižnici na vrsto, kadar si naš kaplan dovoli maše za farane. Kdor bere napredne časopise, bo pogubljen. Ne pomaga mu nič, naj hodi še toliko k maši in prejema zakramente. Opuščeno pa mu je seveda takoj vse, ako le odpove napredne liste. Demokratska in Samostojna kmetijska stranka da sta že tako na robu propada, da že celo voditelji prestopajo v edino zveličavno klerikalno Kmetijsko zvezo. Seveda trpi naš kaplan tudi silno pomanjkanje. Za žeganje in zadnje popotnice mu je treba dati na razpolago voz, le agitacijska potovanja za Kmetisko zvezo opravi lahko tudi peš. Kaj, ko bi nam enkrat naš pobožni kaplan še povedal, v kaki zvezi sta njegova zadruga in hranilnica. Mi tako mislimo, da je kaplanovih „štramarij“ že preveč in da nikakor nismo primorani, da jih poslušamo. Preveč smo že potrpeživi z Janezom, ki spada edino še v zapeček, kjer bi lahko brez škode sitnaril. Čudno se nam pri vsej stvari zdi samo to, zakaj tudi od nas „grešnikov“ tako rad prejema biro.

Gospodarstvo.

g. Nova tarifa izvoznih carin. V številki 165. „Službenih Novin“ je bila objavljena nova tarifa izvoznih carin, v kateri so v primeri s prejšnjo tarifo skoraj vse postavke več ali manj znatno znižane. Izvoz blaga v inozemstvo je odslej svoboden, *izvzemši* naslednje vrste blaga: pšenica in pšenična moka, oves, goveja živina (izvzemši ono moškega spola, ki je staro nad 10 let, dobro rejena in zrela za klanje), konji in kobile (izvzemši one, ki so stari nad 16 let), ovce, svinje, sveže meso in slanina, mast in olje za hrano, sladkor, volna in volneni izdelki (smejo pa se izvažati volneni odpadki in tepihi), goveje, bivolske in konjske kože, soda, zlato in srebro, železo (sirovo, na pol predelano in staro, izvzemši valjano obročasto železo, žico za cvetke in vezanje, ki se smejo svobodno izvažati), premog in mineralno olje. Vse ostale vrste blaga, ki tukaj niso navedene, se smejo proti plačilu določene carine svobodno izvažati.

Le izvoz prediva v Bolgarijo je prepovedan. Ta odredba ostane v veljavi do konca tekočega leta. Končno pripominjamo, da je svoboden tudi izvoz pšenice do kontingenta 15.000 vagonov.

g. Žitne cene naraščajo. Kakor se „Jugoslavenskem Ekonomistu“ poroča, so v Vojvodini in Sremu začele žitne cene naraščati, ker je dovoz blaga na žitnem trgu neznačen, povpraševanje zlasti za Slovenijo in Dalmacijo pa veliko. Kupci plačajo radi višjo ceno, a producenti še odlašajo s prodajo, ker upajo, da bodo cene še naraščale. Zlasti velja to za pšenico, za katero je zanimanje veliko, razpoložljivega blaga pa malo. Zdi se, da je uspeh žetve slabjši, kakor se je pričakovalo. Razmerno z naraščanjem cene pšenice, zvišuje se tudi cena moke. Mlini v vojvodini zahtevajo danes za 100 kilogramov zdroba 1200 K, za moko št. 0 1150 K, za moko št. 2 1100 K, za moko št. 6 1000 K, za otrobe 250 K, vse brez vreče, postavljeno na nakladno postajo. Ni še poteklo mesec dni, ko se je „nularica“ lahko dobila po 800 K. Cena je v tem času narasla skoraj za 50 %.

g. Blago za Italijo. Na naših železnicah je prevzemanje blaga za Italijo ustavljeno. Istotako se ne prevzema blago, ki gre preko Italije.

g. Žitna borza v Beogradu. V Beogradu so otvorili žitno borzo, ki bo kupčevala s pšenico, slanino, pekmezom in drugimi poljskimi pridelki.

g. Likvidacija Avstro-ogrške banke. Kakor se poroča iz Dunaja, razpravlja komisija za reparacijo, katere naloga je gospodarska obnova Avstrije, o predlogih tičočih se likvidacije Avstro-ogrške banke. S tem vprašanjem je v zvezi rešitev težavnega valutnega vprašanja. Razprave te komisije bodo trajale najbrže dalj časa.

g. Nov premogovnik v Srbiji. Nedaleč od Uba, poleg vasi Zvezdar, so našli ogromne plasti premoga. Po izjavi strokovnjakov bo ta premogovnik najizdatnejši v Srbiji. Neka angleška družba je rudnik pregledala ter ga prevzela v eksploatacijo. Zgradila bo posebno železnico, ki bo vezala rudnik z valjevsko progo.

g. Francoske tovarne v Jugoslaviji. Francoska vlada je poslala skupino svojih inženjerjev v Beograd ter predlagala naši vladi, naj bi se nekatere tovarne železniških lokomotiv in železniškega materiala prenesto v našo državo. Te tovarne bi svoje izdelke oddajale samo Franciji in Jugoslaviji.

g. Prodaja ladij v Pulju. Angleška admirali-teta ima v Pulju na prodaj nekaj bivših avstro-ogrskih vojnih ladij — skupaj približno 70.000 ton.

g. Mizarsko orodje. Urad za pospeševanje obrti je prejel iz Dunaja nekaj kompletnih garnitur mizarskega orodja, katere bo porazdelil med obrtnike. Interesenti, ki žele prejeti celo garnituro, naj takoj zaprosijo ustmeno ali pisмено pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, od 8. do 12. ure dopoldne. Pri-glasiti je treba najkasneje do dne 25. t. m. Na poznejše priglasje se ne bo mogoče več ozirati.

g. Dobava kopit. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago nekaj garnitur kopit. Interesenti-obrtniki naj priglasje svoje potrebščine najkasneje do dne 25. t. m. pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, od 8. do 12. ure dopoldne. Na poznejše priglasje se ne bo mogoče več ozirati.

Politični pregled.

Vladina kriza v Beogradu je stopila po naj-novejših dogodkih v nov štadij. Jasno je razvidno, da je

parlamentarna zajednica proti koncentracijski vladi.

Med demokratsko in parlamentarno zajednico se je že dosegel sporazum v vseh glavnih vprašanjih, ker je parlamentarna zajednica pristala na demokratske zahteve glede agrarne reforme, izvoza in tudi glede popolnitve pokrajinskih vlad. In ko je že vsakdo mislil, da je sporazum gotov, sta naenkrat Narodni (hrvatski) klub in Korošcev Jugoslovanski klub zahtevala, da se jima predloži sporazum v posebno odobrenje. Na tako izzivanje Demokratska zajednica seveda ni moglo pristati in je izjavila, da smatra sporazum za definitiven, ako bi pa zaradi odpora Hrvatov v Narodnem klubu in Korošca ne prišlo do sporazuma, tedaj odklanja vsako odpornost. Postopanje Drinkovića in Korošca ni mogoče drugače razlagati, kakor, da v principu nasprotujeta sestavi koncentracijskega kabineta, ker sta doživela v istem preslabe izkušnje, ker jima je minister financ s številkami dokazal, da sta zapravljala državni denar in praznila državne blagajne. Še več, zagrebska „Riječ“ dolži ministra post Drinkovića, da je zlo-

rabil svojo moč v to, da je oškodoval privatne stranke, ki so pošiljale denar po pošti, a on je ta denar zadrževal! Korošec in Drinković se torej bojita kontrole in bi rada strankarski kabinet, da bi ne mogel nikdo nadzirati njih poslovanja. Korošec in Drinković sta na tak način v zadnjem trenutku onemogočila sestavo skupnega kabineta in to v dnevih, ki so mogoče zgodovinske važnosti za našo državo!

Napredovanje ruske vojske, njene zmage in odločnost ruske vlade, da se ne pokori zahtevam entente v poljskem vprašanju, izzvalo je

spor v krogih entente.

Amerika je javno izjavila, da odobrava v vsem sedanjo rusko politiko, Anglija hoče pogajanj z Rusijo, o Italiji se sploh govoriti ne more, ker stoji neposredno pred socialnim preokretom, samo Francija je še bojazljiva in hoče na vsak način nastopiti proti Rusiji. Ali ostala je popolnoma osamljena, ker niti ena država, ki jih je Francija pozivala, da nastopijo proti Rusiji, ni hotela poslušati prijaznih nasvetov, temveč odklonila vsako vmešavanje v rusko-poljski spor.

Shod demokratske stranke v Celju.

Celje, 16. avgusta. (Izv. por.) Včeraj se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma, ki je bila nabito polna, velik shod jugoslovanske demokratske stranke. Predsedoval je dr. Kalan, ki je dal besedo ministru dr. Kukovcu. Ta je v daljšem govoru podal točen pregled političnih dogodkov zadnjih dni, razložil potek krize in ovire, ki se stavljajo od nasprotne strani mirnemu in složnemu delu. Po govoru ministra Kukovca, ki je bil na pojedinih mestih sprejet z burnim odobravanjem, se je razvila obširna debata. V imenu narodnih socialistov je govoril Žabkar, a je njegova izvajanja pobil z trdnimi dokazi minister Kukovec. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se

1.) izjavlja zaupanje ministru dr. Kukovcu in odobrava postopanje „Demokratske zajednice“;

2.) zahteva se razpis volitev za ustavotvorno skupščino;

3.) zahteva se takojšnja ureditev agrarnega in izvoznega vprašanja.

Novosti.

Železniški tarifi povišani. Danes je za naše gospodarstvo usoden dan. Od ministra dr. Korošca odrejeno 100% povišanje tarifov stopa v veljavo. Posledice bodo težavne. Zlasti bodo težke za cene živil. Zadeta bo vsa Slovenija, ki dovaža živila iz Banata. Zadeta bo Ljubljana, kamor ne bodo mogle dovažati kmetice živil z vlaki. Kmetško ljudstvo doklanja odgovornost za poviške cen, ki bodo nastopili. Odgovoren je dr. Korošec in SLS. Korošec se izgovarja na pasivnost železnice: Zakaj so pasivne? Odgovor je lahek: Zaradi slabe uprave. Na Grosupljem n. pr. so bili pred vojno štirje delavci na kolodvoru, pa je bilo manj prometa kot danes, zdaj pa jih je 20. — Tako je povsod.

b. Kancelparagraf! Kranjski dekan Koblar je strogo zaukazal Marijinim hčeram, da morajo tako voliti, kakor on zahteva. Vsaka volilka, ki bi se ne pokorila temu povelju, bo brezobzirno izključena iz Marijine družbe. Nekatero družabnico so se srdile nad to Koblarjevo predrznostjo in obžalujejo, da ni vzakonjen kancelparagraf. Ako bo Koblar postopal dosledno, izgubi Marijina družba v Kranju vse najboljše članice.

b. Golia in „Sokol“. Bivši poverjenik Golia, ki ima sedaj čast biti vodja okrajnega glavarstva v Ljubljani, je začel uvajati pri dovoljenjih za sokolske prireditve čisto novo prakso. To dokazuje dopis, ki ga je poslal „Telovadnemu društvu „Sokol“ na Brezovici pri Ljubljani“ V tem odloku pravi, da se veselica „Sokola“ ne sme vršiti, ker se je občinski odbor v Logu pri glavarstvu pritožil, da namerava „Sokol“ prirediti v Lukovici veselico na isti dan, kot je v Dragomeru, neposredni bližini Lukovice „cerkveno opravilo in blagoslovljenje zvonov“. Golijev ukaz je sicer nekoliko zavil, vendar pa iz njega brezdvomno gleda namera, onemogočiti sokolsko veselico zaradi ovadštva znanega farovškega podrepnika z Loga, ki ne zna ločiti pravic in dolžnosti občinskega odbora od vrtočlaviosti brezovškega kaplana. Dragomerska cerkev je od veselicega prostora na Lukovici oddaljena 2 do 3 kilometre in le Golia je mogel biti tako brihten, da je nasedel ovadštvu; kajti nemogoče je, da bi Golia sicer resno smatral, da sme prepovedati veselico zaradi cerkvenega opravila, ker potem bi se v nobeni fari ne smele vršiti veselice. Tako daleč pa farovska

moč še ne seže in tudi nikdar ne bo. Navzlic vsem oviram bo brezovški „Sokol“ nastopil z javno telovadbo in se bo tudi vršila javna veselica, ki bo boljša in čistejša od onih hinavskih veselic, ki jih prirejajo na skrivnem pod okriljem glavnega klerikalnega petelina žaljubljene device.

Shod zaupnikov ribniškega okraja se je vršil včeraj popoldne v Ribnici. Udeležba iz vsega okraja je bila polnoštevilna. Govorila sta dr. Zerjav in dr. Klepec.

n. Bratje in sestre, ki se udeležijo izleta v Maribor, naj se takoj javijo pri svojih društvih. Vozne cene v Maribor so polovične, in sicer dobi vsak udeležnik pri svojem društvu predpisano legitimacijo. Župe, ki niso dobile še zadostno število izletnih legitimacij, naj te takoj naroče pri Sokolskem Savezu. Izletni plakati za vsa društva so bili razposlani župam. Društvo, ki še ni dobilo plakatov, naj jih zahteva pri pristojni župi. **Narodne noše.** Vse sestre, ki se udeležijo izleta v Maribor, naj pohite tja v narodnih nošah. Pripravljajte skupine narodnih noš iz posameznih pokrajin. **Mariborski izlet** je naša prva večja prireditev po vojni. Dolžnost vseh bratov in sester je, da se udeležijo izleta v kar največjem številu. Kdor ima kraj, pa se ne more udeležiti izleta iz važnih razlogov, naj posodi kraj drugemu bratu. Bratje, ki pa kroja sploh ne morejo dobiti, naj se udeležijo izleta v civilu. Pomanjkanje krojev ne sme biti vzrok, da bi se izleta ne udeležil. Priprave za izlet so zelo velike. Iz vseh krajev naše države je pripravljeno zelo veliko število Sokolstva, dasiravno je to samo pokrajinski izlet, zato pa je tem večja dolžnost bližnjih žup, da se udeležijo izleta v kar največjem številu. V Maribor bodo vozili posebni vlaki, katerih odhod bo pravočasno javljen. Dolžnost slehernega je, da stori kar je v njegovi moči.

n. Izdaja novih poštinih znamk. Kakor smo že poročali, je sedaj pripravljena nova izdaja znamk v državi (dinarski veljavi). Znamke in poštne vrednostnice v kronski veljavi se smejo vporabljati za frankiranje korespondence ali zamenjati za znamke nove izdaje do dne 30. septembra t. l.

n. Olajšave za častnike in uradnike v južnih pokrajinah. Glasom sklepa ministrskega sveta se bosta vsem uradnikom in častnikom, ki žive v prejšnjih mejah Stare Srbije in Črne gore, računali dve leti za tri leta penzije. Razen tega se jim zvišajo dodatki, in sicer onim, ki službujejo ob mejah Albanije za 35%, onim na deželi za 30% in končno onim v mestih za 25%.

n. Primerno sredstvo za odpravo stanovanjske bede. Stanovanjska kriza vlada ne samo v Ljubljani, oziroma po mestih naše države, ampak po vseh večjih krajih Evrope. Vse vlade se več ali manj resno bavijo z vprašanjem, kako bi odpravile ali vsaj omilile stanovanjsko bedo. Ponekod tudi prebivalstvo samo aktivno posega v državno akcijo, čeprav ne povsod z ravno priporočljivimi sredstvi. Precej radikalnega sredstva za omiljenje stanovanjske bede so se te dni poslužili prebivalci mesta Albano v Italiji. Zasedli so kratkoma silo znani jezuitski samostan v mestu in se takoj nastanili v njem. Enaka usoda je zadela tudi zavode lazaristov in nun. Nameravali so zasesti tudi škofovo palačo, kar pa so preprečili orožniki.

n. Polkovnik Dobroslov Milenković, dosedanji poveljnik V. orožniške brigade v Ljubljani, in sivečasni poveljnik jugoslovanskih čet v Celovcu, ki si je pridobil med Slovenci velik ugled in simpatije, je bil imenovan za pomočnika poveljnika vsega orožništva v Beogradu. Poveljstvo orožniške brigade v Ljubljani je prevzel podpolkovnik Vidic.

n. Smrtno se je ponesrečil 81letni posestnik Lovrenc Humar v Vodichah. Zgrabil ga je stroj za mlatenje žita in mu tako močno zmečkal stegno desne noge, da je nesrečnež umrl med groznimi bolečinami že v par minutah.

n. Vsem, ki so se prijavili za sprejem slovenske dece z Dunaja, sporočimo, da smo naznanili „Jugoslovanskemu pripomočnemu društvu na Dunaju“, naj ne pošilja dece v Slovenijo, ker se je priložilo za sprejem le 30 rodbin, a otrok bi mogli porazmestiti le 172.

n. Legar v Trbovljah razsaja tako močno, da je izolirana občinska bolnišnica že prenapolnjena z bolniki, v kranjskem okraju pa je jako razširjena griža.

n. Nemškutarji na Koroškem postajajo, odkar je odprta demarkacijska črta, od dne do dne predrznejši. Ne zadostuje jim, da si zamorejo pri nas napolniti svoje lačne želodce, za hvaležnost se obnašajo potem še tako izzivalno, da mora vzki-peti tudi najbolj hladna kri. V Pliberku so se drznili sklicati celo javno zborovanje, nakar so slovenski fantje priredili krepko protidemonstracijo. Na nemškem shodu je bil navzoč tudi prosluli dr. Herbst, ki je šele pred par tedni zaradi

slabe vesti pobegnil v Avstrijo, od koder se je preteklo nedeljo zopet vrnil v Pliberk. Nekateri nemškutarji so se morali s precej zrahljanimi kostmi zopet vrniti v sestradano Avstrijo.

n. Predrzna goljušija. Francosko-srbska banka je te dni izplačala ček 100.000 dinarjev osebi, ki je imela ponarejeno potrdilo občine Zombolsko. Oseba se je predstavila za Mihajlo Burka. Pred mesecem dni pa je pravi Burka javil banki, da mu je bil ukraden ček za 100.000 dinarjev. Lopova že iščejo.

n. Za naše učiteljice. Ministrstvo prosvete pošlje nekoliko naših učiteljic v čehoslovaške šole zaradi izpopolnitve v gospodinjstvu. Te učiteljice se izbeležijo, čim pride od čehoslovaške vlade odgovor, da jih more sprejeti.

n. Proti razbojništvu v Srbiji. V Plevnu (Bolgariji) je bil aretiran in izročen našim oblastim Stanoje Simić, dezertar iz Dagubiške Svahovice (okraj Požarevac). Pripeljali so ga v Niš, kjer je priznal mnogo razbojništev, katere je izvršil v družbi svojih tovarišev v požarevaškem in smedrevskem okrožju. Ker so mu bili za petami, je pobegnil v Bolgarijo. Načelnik Skopskega javlja, da je zadnjega dezertarja v njegovem okrožju, po imenu Zejnula, dne 4. t. m. ubila orožniška patrula. Načelnik okrožja Raša poroča, da se mu je dne 6. t. m. osebno izročil z vsem orožjem in municijo Osman Maljić, dezertar iz Sarenje. Rolašinski okrožni načelnik javlja, da se mu je 6. t. m. izročil dezertar Radovan Tepuškić. Orožniki so v Konjiskem okrožju ubili štiri Kačake, med njimi znanega, zelo opasnega dezertarja Idriana Abdula, kateri je o priliki srbskega umika leta 1915 izvršil mnogo razbojništev in ubojov. Policiji okrožja Vračarskega se je s pomočjo orožnikov posrečilo, ujeti sedem razbojnikov iz Mirjova, ki so obdolženi mnogih ubojstev v Malem Mokrem logu. Včeraj so orožniki ujeli dezertarja Božidarja Milčevića iz Ripaja, ki je kriv mnogih zločinov.

n. Nove brzojavne in telefonske pristojbine. S 1. septembrom t. l. se v notranjem prometu zvišajo brzojavne in telefonske pristojbine, in sicer: pristojbina za brzojave od 10 na 20 par za besedo, minimalna pristojbina za brzojavko bo znašala 2 dinarja. Za nujne brzojavke se bo plačala trojna pristojbina, a za potrdilo prejema 40 par. Telefonska naročnina v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in ostalih večjih mestih znaša od 1. julija za hotele, kavarnе, tovarne, trgovine itd. 500 dinarjev; za redakcije in privatna stanovanja 300 dinarjev letno. Za interurbane razgovore v notranjem prometu je določena naslednja pristojbina: za razgovore v daljavi do 100 kilometrov 2 dinarja, od 100 do 200 kilometrov 3 dinarje, od 200 do 400 kilometrov 5 dinarjev, a nad 400 kilometrov 6 dinarjev za vsake tri minute. Za novinarske razgovore v času od 21. do 6. ure zjutraj se plača polovica zgornje pristojbine.

n. Obrtna razstava „Hrvatskega radiša v Zagrebu“ se otvori dne 18. avgusta in bo trajala do 3. septembra t. l. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je izposloval pri obratnem ravnateljstvu Južne železnice legitimacije za enkratno polovično vožnjo 3. razreda osebnega vlaka iz poljubne postaje Južne železnice v Zagreb in nazaj. Obrtniki obrtna društva in zveze, ki se hočejo udeležiti te razstave, naj se obrnejo takoj na Urad za pospeševanje obrti, ki izdaja te legitimacije. Zeleti je, da se obrtniki udeležijo te razstave v obilnem številu.

n. Uvoz francoskih čevljev. Francoski trgovci, ki snujejo v Beogradu veliko podjetje, so se te dni vrnili v Pariz zaradi nabave usnja in konfekcije, ki jo nameravajo spraviti na naše tržišče. Kakor so izjavili, bo znašala maksimalna cena za moške čevlje 80 do 100 dinarjev.

Listnica upravnštva.

Cenjene naročnike iz Špilja in Radgone prosimo, da nam javijo svoja sedanja bivališča. Kr. poštno ravnateljstvo v Ljubljani vljudno opozarjamo, da prihaja na pošto Slatino-Radenci „Domovina“ zelo neredno. Prosimo pomoči!

OGLASI V „DOMOVINI“ SO NAJ-CENEJŠI IN IMAJO VELIK USPEH. ZATOREJ: INSERIRAJTE!

Obl. konces. Informačni zavod DRAGO BESELJAK Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cené zmerno.

Dospela mi je velika partija
izbornega belega

banatskega vina

iz okraja Baje.

K 13.50 za liter.

V posodi kupca K 13.30.

MILKO JESIH,

veletrgovina vina

Ljubljana

Rudnik.

ZBIRAJTE ZA „JUGOSLOVANSKO
MATICO!“

Vsem, ki pohitite koncem avgusta v Maribor
k sokolski slavnosti, toplo priporočamo brošuri:

Maribor in okolica, zgodovinski opis. Cena K 5.—.

Vodnik po Mariboru. Cena K 3.—, po pošti 60 v več.

Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslov. novin,
Maribor, Slovenska ulica 15. — Na naročila brez denarja se ne ozira.

POZOR! Prva **POZOR!**
jugoslovanska

urarska popravilna delavnica

≡ za stolpne (turnske) ure ≡

Ivan Seliškar, urarski mojster v Ljubljani,
Pot v Rožno dolino št. 10.

Kupujem vedno in v vsaki množini po naj-
višjih cenah: Brinjevo olje,
suhe gobe, fižol in druge deželne pridelke.

Nudim najnižje: Kavo, olje, riž, sveče, moko,
vžgalice, pravo slivovko, rum, ter razno
drugo blago.

M. Rant, Kranj.

**Amerikansko
strojno**

olje

Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje " " izredno težko;
olje za cilindre;
olje proti prahu.

Glavna zaloga

Medić, Rakovec & Zankl,

d. z o. z.

prej A. Zankl^{ovi} sinovi.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica
in rezerve okrog **K 50,000.000.—**
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevu, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči
in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —
Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne
papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeko, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
inozemna mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na
blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje naj-
kulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

Zahtevajte takoj „Jutro“ na ogled!

V torek, dne 24. avgusta izide

„JUTRO“

dnevnik za narodno gospodarstvo, prosveto in politiko.

„JUTRO“ ima prvovrstne sodelavce, najboljše in najhitrejše domače in tujezemске
vesti ter posveča osobito pažnjo gospodarskemu in socialnemu življenju.

≡ „JUTRO“ je najcenejši slovenski dnevnik. ≡

Stane na mesec 15 K, posamezne številke 60 vinarjev.

Zahtevajte „Jutro“ po trafikah in pri raznašalcih.

Naročite „Jutro“ v upravnishtvu „Jutra“ v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Zahtevajte takoj „Jutro“ na ogled!